

FÅGELINVENTERING

Ledningskoncession Tuna- Stackbo-Ersbo, Gävle och Sandviken kommuner

2021-03-28

2021-10-07 90-0009

FÅGELINVENTERING
2020-12-08
Rapportansvarig: Jon Andersson

Fågelinventering inför ledningskoncession Tuna - Stackbo

BESTÄLLARE	Vattenfall Eldistribution AB
UPPDRAG	15005072 – 001
ÅR	2020
UTFÖRARE	Sweco Umeå Miljö
ANSVARIG	Johanna Fransila
INVENTERING	Elias Forsberg och Jon Andersson
RAPPORT	Jon Andersson

INNEHÅLL

1	INLEDNING	4
1.1	Bakgrund	4
1.2	Syfte	4
1.3	Områdesbeskrivning	4
1.4	Om rödlistan och fågeldirektivet	5
2	METODIK	6
2.1	Inventering av fåglar	6
3	ARTFÖREKOMSTER	7
3.1	Fågelområden	8
3.2	Övriga fynd av fågelarter	26
4	SAMLAD BEDÖMNING	27
5	REFERENSER	29

1

INLEDNING

1.1 BAKGRUND

Vattenfall Eldistribution har, i enlighet med ellagen, fått i uppdrag av Microsoft att ansluta planerad effektkrävande verksamhet från tre planerade verksamhetsområden: Ersbo, Stackbo och Tuna. Microsoft har i likhet med basindustrier och samhällskritiska kundkategorier mycket höga krav på tillgängligheten i elleveransen, vilket ger behov av anslutning till ett robust elnät som klarar olika typer av störningar utan att driftsäkerheten påverkas.

Till följd av kundens effektbehov krävs att det uppförs en ny station vid Ersbo och en i Tuna. För att säkerställa leveranssäkerheten planeras även anslutning av en ny station till Svenska Kraftnätets (SvK) station Ängsberg. En utbyggnation av stationen Stackbo planeras också. Det nya namnet på denna blir benämnd Öby. Flera tillståndspliktiga ledningar kommer behöva uppföras mellan ovan nämnda stationer för att säkra effektbehov och leveranssäkerhet till Microsofts verksamhet.

1.2 SYFTE

Syftet med inventeringen var att utreda förekomsten av fågelarter som är speciellt intressanta utifrån naturvärden, s.k. naturvårdsarter. Detta innebär arter som omfattas av rödlistning, av Fågeldirektivet eller fågelarter som är speciellt prioriterade i Skogsvårdslagen SvL. Totalt avgränsades 15 potentiella områden under den inledande skrivbordsstudien. 13 av dessa områden visade sig efter inventeringen vara av värde för fågellivet. Dessa områden kallas härefter Fågelområden. I ett fågelområde har det hittats minst en art som är klassad som rödlistad, är upptagen i Fågeldirektivets bilaga 1, eller är listad som prioriterad i Skogsvårdslagen. De naturtyper som dominerar i de utredda fågelområdena är näst intill uteslutande öppna fält och våtmarker.

Inom fågelområdena hittades totalt 44 olika naturvårdsfågelarter. Bland dessa hittades de hotade (EN) arterna brunand, storspov och tornseglare. Här hittades även arterna gråtrut, havstrut, hussvala, lappuggla, stare och tofsvipa som alla är sårbara (VU). Vid passagen över Gavleån finns en intressant fågelokal med blöta översvåmningsområden som sannolikt skapats vid dämningen av ån. I området sågs bland annat rörsångare och trana under inventeringen.

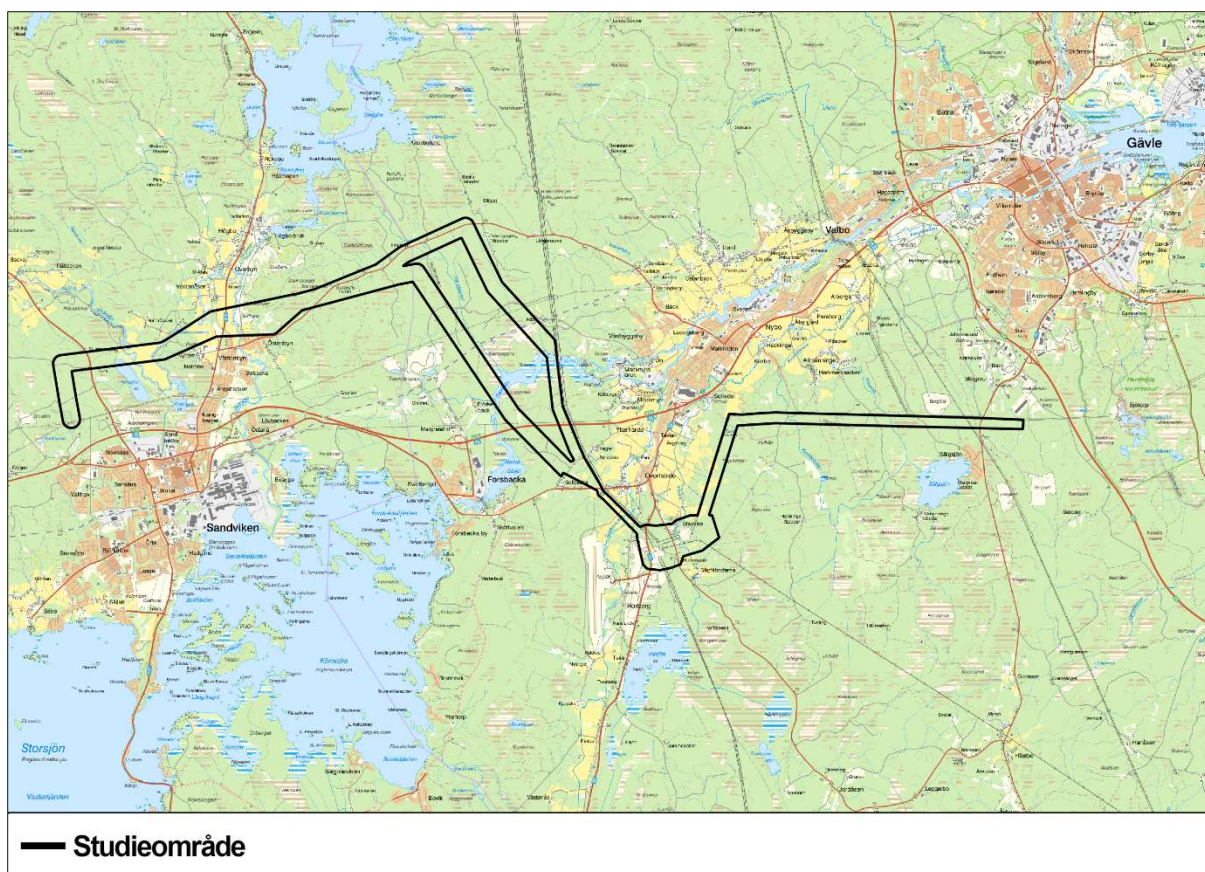
1.3 OMRÅDESBESKRIVNING

Inventeringsområdet sträcker sig från Ersbo, strax söder om Gävle centralort till Tuna, norr om Sandviken. Den sökta ledningen inom det södra utredningsstråk som löper över Gavleån är ca 29 km. Tillsammans med det alternativ som löper NO om detta, vid Gavleån, är den totala sträckan drygt 37,5 km. Det omgivande landskapet där kraftledningen planeras är tämligen plant och högre berg och kullar saknas.

Landskapet tillhör de naturgeografiska regionerna 26, Skogsslätten syd om Limes och 27, Låglänta skogslandskapet norr om Limes. I naturgeografisk region 26 är landskapet övervägande av slättkaraktär men bitvis även med avsnitt med sprickdalsterräng. Slätten utgöres av en berggrundsytta och tolkas som en del av subkambriska peneplanet. Hela regionen har legat under högsta kustlinjen. Naturgeografisk region 27 har även den delvis legat under högsta kustlinjen och karaktäriseras längst i öster av en berggrundsslätt, som åtminstone delvis likt delar av den naturgeografiska regionen 26, utgör en del av subkambriska peneplanet. Ett relativt starkt inflytande av berggrundsstrukturerna noteras lokalt med ryggar och uddar i gnejsens strykningens riktning i norra Hälsingland.

I väster rinner Jädraån med sitt karaktäristiska meandrande lopp vilken passerar av ledningen tre gånger. Även Gavleån passerar av de båda alternativa sträckningarna.

Människan har sedan mycket länge funnits i detta område och det omgivande landskapet är till stor del exploaterat för större vägar, en flygplats (nyligen nedlagd), stora jordbruksarealer och bebyggelse.

Figur 1. Översiktskarta som visar studieområdets geografiska placering, mellan centralorterna Gävle och Sandviken.

1.4 OM RÖDLISTAN OCH FÅGELDIREKTIVET

Rödlistning är ett system som utvecklats av Internationella naturvårdsunionen (IUCN) för att utvärdera tillståndet för arter i naturen. Rödlistan är en prognos över risken för enskilda arter att försvinna från olika länder. I kategoriseringen ingår värderingar av hur angeläget det är att bevara eller göra insatser för en viss art, utan analyserna syftar till att kvantifiera utdöenderisken. Rödlistan är till hjälp för att identifiera vilka arter, och utifrån arternas ekologi vilka miljöer, som behöver åtgärder för att arternas tillstånd skall förbättras.

Klassificering av hotstatus går från livskraftig (LC) – nära hotad (NT) – sårbar (VU) – starkt hotad (EN) – akut hotad (CR) till nationellt utdöd (NE), där arter som tillhör någon kategori utom kategorin LC benämns rödlistade. Alla arter som förts till någon av kategorierna VU, EN, CR bedöms vara hotade. En art som inte är rödlistad har inte nödvändigtvis en gynnsam bevarandestatus beroende på att det delvis handlar om olika utgångspunkter. Rödlistningen handlar om hur stor risken är för en arts utdöende i Sverige, medan bedömning om en art har en gynnsam bevarandestatus handlar om ifall kraven för att en art ska ha en långsiktigt god status uppfylls (Gärdenfors 2015).

Fågeldirektivet omfattar alla vilda fågelarter som förekommer naturligt inom EU:s medlemsländers territorier och gäller för fåglar samt deras ägg, bon och livsmiljöer. Syftet är att bibehålla eller återskapa arternas populationer på en nivå "som svarar mot ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov" och samtidigt tar hänsyn till ekonomiska krav och till rekreationsbehov. Det ska ske genom en kombination av åtgärder riktade mot arterna och deras livsmiljöer. På vissa villkor får jakt bedrivas på särskilt angivna arter. Utöver de generella skyddsbestämmelserna gäller att särskilda områden ska pekas ut av EU:s medlemsländer för de mest skyddsvärda arterna, s.k. *Special Protection Areas* (SPA-områden), som listas i bilaga 1 till Fågeldirektivet. Sådana Natura 2000-områden har pekats ut för 66 fågelarter i Sverige.

2

METODIK

2.1 INVENTERING AV FÅGLAR

De arter som listas i denna rapport är de som omfattas av rödlistning, är upptagna i Fågeldirektivets bilaga 1 eller är som vis Skogsvårdslagen är prioriterade i skogsbruket.

Utredningen baseras på underlag som inhämtats via den fältinventering som gjordes i oktober 2019 och den riktade fågelinventering som gjordes i juni 2020. I resultatet listas även fåglar som rapporterats in till Artportalen (Tabell 1 – 7).

Den riktade fågelinventeringen utfördes på så sätt att ett antal fördefinierade områden med stor sannolikhet för hög täthet av olika fågelarter besöktes under häckningstid, den 9:e och 10:e juni 2020. Områdena genomgicks systematiskt och alla fynd av naturvårdsfågelarter noterades och koordinatsattes. Vid Gavleån ställde sig inventeraren på strategiska platser där sikten var god och alla observationer noterades på samma sätt.

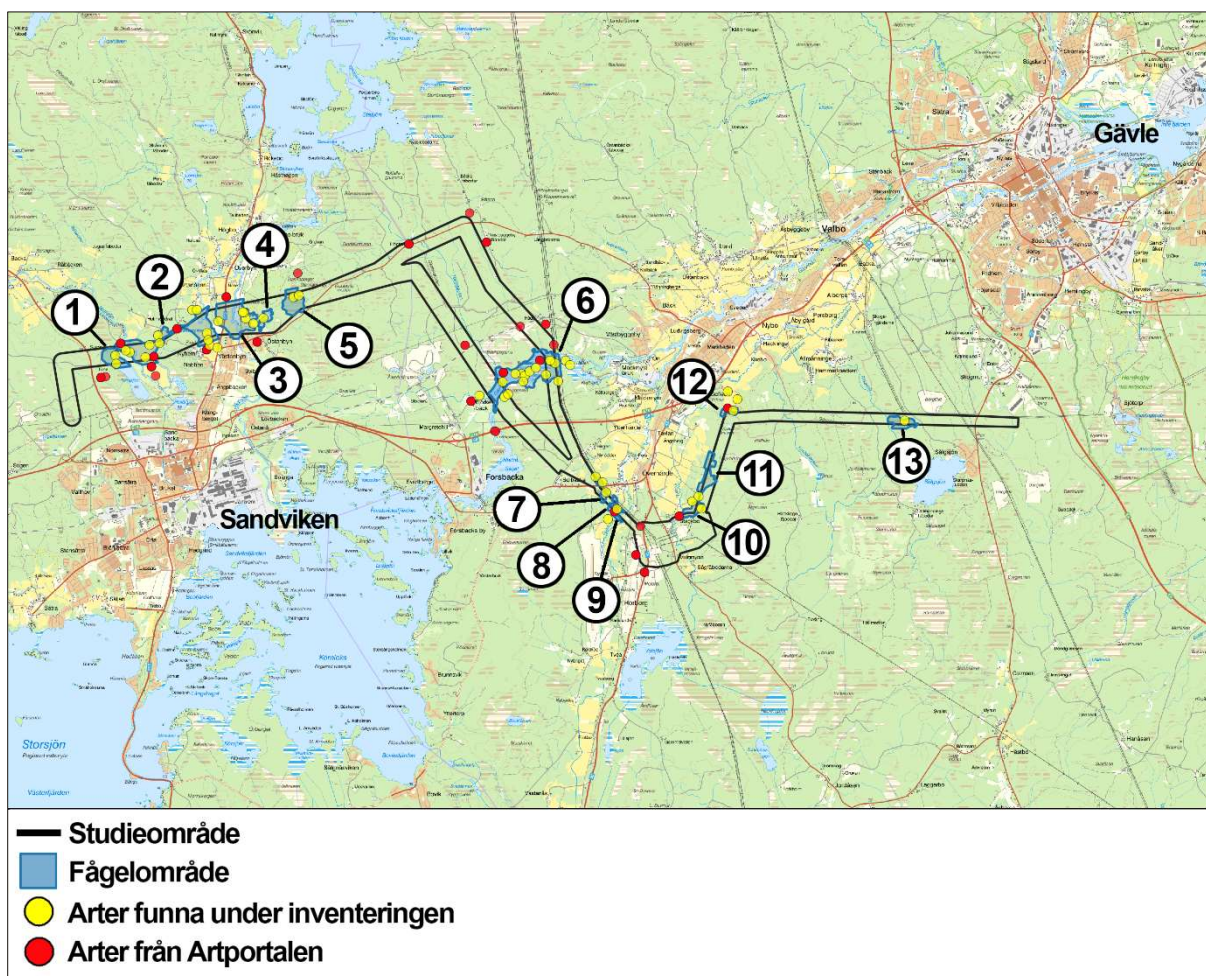
För en beskrivning av metodiken för den naturvärdesinventering som gjordes 2019 se separat rapport om naturvärdesinventering enligt Svensk standard.

3

ARTFÖREKOMSTER

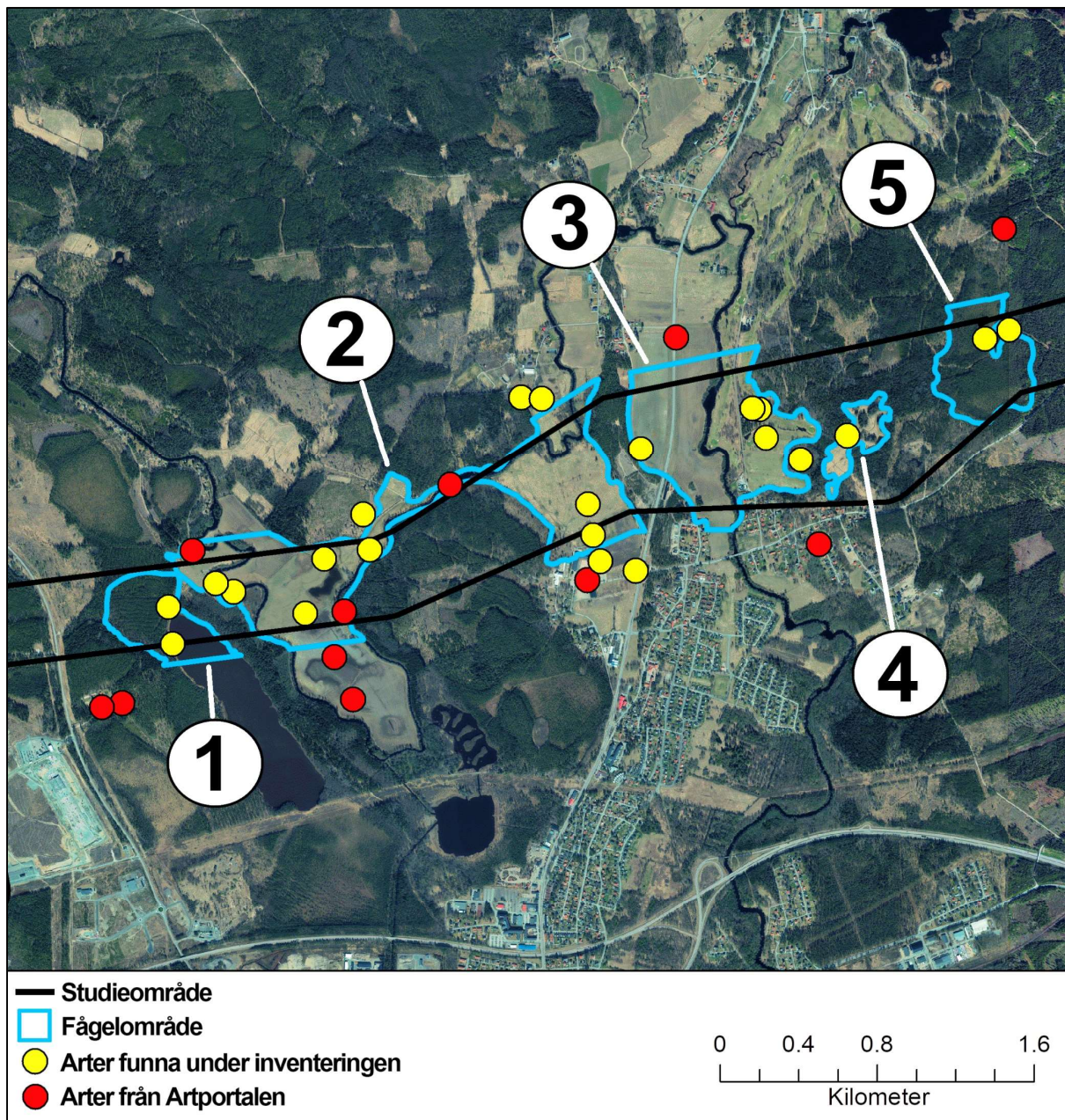
I detta avsnitt presenteras de fynd av fåglar som gjordes under inventeringen samt de fågelfynd som inrapporterats till Artportalen inom 600 meter från sökt ledning (Figur 2). Endast de mest karaktäristiska arterna samt speciellt intressanta arter och arter av speciell betydelse för de områden som berörs av sträckningen. Alla vilda fåglar är fridlysta och rödlistade fåglar och fåglar som ingår i EU:s fågeldirektiv är prioriterade i Skogsvårdslagen.

Resultaten av studien presenteras både i kartor och alla naturvårdsintressanta fågelarter listas i tabeller. I tabellerna är de arter som hittats under inventeringarna markerade och fynden är uppdelade så att arter som setts inom de avgränsade fågelområdena (innanför) listas före de fynd som gjorts utanför, men i nära anslutning till dessa fågelområden (utanför). Ströfynd som gjorts längre bort från dessa fågelområden listas i en separat tabell, men presenteras inte med kartor. För samtliga fynd anges fynddatum samt koordinater i SWEREF99 TM 3006.

Figur 2. Översiktskarta med studieområdet, de 13 fågelområdena och koordinater för de fynd som hittades under inventeringen samt arter som inrapporterats till Artportalen.

3.1 FÅGELOMRÅDEN

Figur 3. Delområdena 1 – 5 och koordinater för fynd av arter som hittades under inventeringen och arter som inrapporterats på Artportalen.

Fågelområdena 1 – 5 ligger strax norr om Sandviken. Dessa fågelområden utgörs i huvudsak av öppna fält och vattenytor vilket avspeglas i fågelfaunan som är mycket variationsrik. I området har inte mindre än 36 fågelarter som listats enligt de angivna naturvårdskategorierna hittats mellan åren 2004 – 2020. Bland de absolut vanligaste hittas sångsvan, storspov och brun kärrhök. Speciellt intressanta fynd är lappuggla och slaguggla som i dessa trakter befinner sig i utkanten av sina respektive utbredningsområden. Området erbjuder troligen gynnsamma jaktförhållanden för dessa stora ugglearter under svaga sorkår. Arter som man skulle förvänta sig att hitta i större mängder är till exempel stare och gulsparv. Dessa arter tycks vara tämligen ovanliga i området trots lämpliga biotoper. De två punkterna från artportalen som ses längst i väster beskrivs nedan, i Tabell 7.

Tabell 1. De fågelfynd som gjordes under inventeringen 2020 samt de fågelfynd som inrapporterats till Artportalen.

Fågelområde	Plats	Artnamn	Kategori	X-koordinat	Y-koordinat	Datum			
1	Innanför	Gök	P	595718	6724468	2020-06-10*			
		Trana	F, P	595741	6724279	2020-06-10*			
2	Innanför	Buskskvätta	NT	596512	6724713	2020-06-10*			
		Drillsnäppa	NT, P	596052	6724546	2020-06-10*			
		Duvhök	NT	597155	6725091	2016-01-19			
				597155	6725091	2007-08-05			
				595841	6724755	2009-09-23			
		Fjällvråk	NT, P	595841	6724755	2018-09-14			
						2012-04-04			
		Järpe	NT, F, P	595841	6724755	2013-03-27			
		Kungsörn	NT, F, P	595841	6724755	2009-12-18			
						2009-12-14			
						2009-12-18			
		Orre	F, P	595841	6724755	2010-11-15			
						2010-10-21			
						2011-11-19			
		Rosenfink	NT, P	595958	6724587	2020-06-10*			
		Slaguggla	NT, F, P	595841	6724755	2009-11-18			
						2010-01-27			
Stare	VU	596743	6724759	2020-06-10*					
Storspöv	EN	597155	6725091	2012-04-19					
				595841	6724755	2010-05-24			
				595841	6724755	2012-04-01			
Sångsvan	F, P	595841	6724755	2015-12-03					
				2014-01-07					
				2017-03-14					
				2011-10-26					
				2011-10-26					
Tjäder	F, P	597155	6725091	2007-08-05					
				595841	6724755	2011-02-02			
				597155	6725091	2007-08-05			
						2012-07-16			
Tofsvipa	VU	597857	6724991	2020-06-10*					
Tornsegflare	EN, P	597884	6724833	2020-06-10*					
Trana	F, P	595841	6724755	2014-03-26					
				597155	6725091	2006-05-06			
				595841	6724755	2012-04-04			
						2010-05-18			
						2011-08-01			
						2012-04-01			
Utanför	Bivränk	F, P	596416	6724434	2020-06-10*				
					Blå kärrhök	NT, F, P	596566	6724213	2013-08-28
							596566	6724213	2012-05-09
							596566	6724213	2012-09-21
					Brun kärrhök	F	596566	6724213	2006-05-08
					Brunand	EN	596566	6724213	2013-05-16
					Duvhök	NT	596566	6724213	2013-08-14
					Fisktärna	F	596566	6724213	2011-05-10
		2013-05-10							
Fjällvråk	NT, P	596566	6724213	2016-10-20					
				597853	6724606	2010-03-24			
				596566	6724213	2011-11-28			
				596566	6724213	2011-08-01			
Gråtrut	VU	596566	6724213	2013-04-25					
						2010-04-13			
Grönsångare	NT	597516	6725538	2020-06-10*					
Gulsparv	NT	596711	6724939	2020-06-10*					

2021-03-28

2021-100790-0009

2	Utanför	Hussvala	VU	597920	6724702	2020-06-10*	
		Järpe	NT, F, P	596566	6724213	2017-09-28	
		Kornknarr	NT, F	596566	6724213	2004-05-21	
		Lappuggla	VU, F, P	596566	6724213	2012-03-16	
				597853	6724606	2013-01-27	
				596566	6724213	2012-03-22	
						2012-04-17	
						2012-03-19	
						2012-04-17	
						2012-03-17	
						2018-04-30	
						2011-04-16	
						2020-06-10*	
		Stare	VU	597621	6725532	2020-06-10*	
				598100	6724652	2020-06-10*	
		Stenfalk	NT, F, P	596566	6724213	2013-08-28	
		Stjärtand	NT, P	596566	6724213	2011-04-20	
						2011-04-20	
		Storlom	F	597853	6724606	2010-05-31	
				596566	6724213	2015-09-15	
Storspov	EN	596566	6724213	2006-05-06			
				2010-05-31			
				2011-04-17			
				2018-04-15			
				2011-05-06			
				2016-06-10			
				2011-04-20			
				2016-04-03			
				2011-04-18			
				2011-05-01			
				2011-05-03			
				2012-04-19			
				2014-05-16			
2018-04-30							
2019-04-28							
		597853	6724606	2017-06-07			
Sångsvan	F, P	596566	6724213	2010-04-18			
				2009-09-13			
				2010-04-12			
				2010-04-13			
				2010-04-24			
				2011-04-18			
				2012-03-17			
				2010-04-17			
				2011-05-05			
				2011-05-10			
				2011-05-19			
				2011-05-20			
				2012-03-22			
				2012-10-11			
				2013-04-25			
				2013-05-07			
				2013-05-16			
				2016-03-16			
				2016-03-19			
2016-03-28							
2016-04-03							
2016-10-05							
2017-03-27							
2017-10-19							
2019-04-03							
2009-12-08							

2021-03-28

2021-100790-0009

2	Utanför	Sångsvan	F, P	596566	6724213	2011-05-10
						2012-03-16
						2013-04-21
						2013-05-10
						2013-10-28
						2016-03-28
						2017-03-23
						2019-03-25
						2019-03-28
						2010-04-14
						2011-05-06
						2015-11-04
						2012-03-07
						2013-04-28
						2016-03-30
						2017-03-20
						2015-09-07
						2010-04-12
						2011-05-01
						2011-10-22
						2012-09-21
						2012-10-21
						2013-04-21
						2013-08-28
						2017-03-14
						2017-03-17
						2017-03-22
						2018-04-30
						2010-04-10
						2010-04-13
						2010-10-29
						2011-04-22
						2011-05-02
						2011-05-03
2012-03-16						
2012-05-23						
2012-11-06						
2013-04-16						
2016-03-27						
2016-04-01						
2018-04-15						
2018-05-01						
2019-03-23						
				597853	6724606	2006-10-28
						2006-10-28
						2008-12-07
						2007-03-27
						2007-03-27
		Sädgås	P	596566	6724213	2016-04-03
						2009-09-13
						2016-04-05
						2018-04-15
						2016-03-27
		Trana	F, P	596566	6724213	2015-04-09
						2010-04-18
						2012-03-24
						2014-04-22
						2014-05-16
						2016-04-11
						2016-07-05
						2015-04-27

2021-03-28

2021-100790-0009

2	Utanför	Trana	F, P	596566	6724213	2007-03-24	
						2011-05-20	
						2013-04-25	
						2013-05-10	
						2013-09-04	
						2014-03-23	
						2016-03-30	
						2016-07-29	
						2017-03-27	
						2017-04-03	
						2018-06-06	
						2018-08-14	
						2015-09-07	
						2013-05-07	
						2013-08-28	
						2016-03-19	
						2018-04-08	
						2019-03-28	
						2010-04-13	
						2014-05-10	
						2016-03-22	
						2016-03-28	
						2016-04-03	
						2017-03-23	
						2017-03-22	
						2017-09-04	
						2018-04-30	
						2019-04-03	
						2012-04-28	
						2012-05-09	
						2012-06-20	
						2013-04-21	
						2016-03-28	
						2016-04-01	
2017-03-20							
2018-04-15							
2018-04-15							
2018-05-08							
2010-04-12							
2013-08-14							
2016-03-27							
2016-04-27							
2018-05-03							
2013-04-16							
				597853	6724606	2011-08-05	
				596660	6723998	2016-03-21	
3	Innanför	Vitkindad gås	F	596566	6724213	2011-05-12	
		Gulspurv	NT	598125	6725274	2020-06-10*	
				598765	6725334	2020-06-10*	
				598732	6725478	2020-06-10*	
			Stare	VU	598694	6725481	2020-06-10*
		Utanför	Bivråk	F, P	598305	6725845	2017-07-22
			Blå kärrhök	NT, F, P	598305	6725845	2008-04-13
							2011-08-11
			Brun kärrhök	F	598305	6725845	2009-06-23
							2013-04-18
					2012-04-13		
					2014-07-04		
					2008-04-13		
					2009-04-09		

2021-03-28

2021-100790-0009

3	Innanför	Brun kärrhök	F	598305	6725845	2011-04-12
						2011-07-26
						2011-07-27
						2013-04-16
						2013-04-20
						2010-08-17
						2012-05-29
						2013-06-11
						2013-07-18
						2014-06-13
						2015-06-09
						2010-06-28
						2012-04-23
						2012-05-24
						2015-05-24
						2018-07-02
						2011-08-11
						2013-07-11
						2014-05-14
						2009-05-05
						2014-07-02
						2019-06-12
		Fiskgjuse	F, P	598305	6725845	2013-05-04
						2009-09-05
		Fjällvråk	NT, P	598305	6725845	2019-10-14
		Gråtrut	VU	598305	6725845	2013-04-18
						2011-04-08
		Havsörn	NT, F, P	598305	6725845	2012-11-15
		Jorduggla	F, P	598305	6725845	2012-05-29
						2012-05-23
						2012-06-08
		Stjärtand	NT, P	598305	6725845	2009-04-04
						2009-04-04
						2009-04-05
						2009-04-09
		Storspov	EN	598305	6725845	2018-04-24
						2013-04-28
						2013-05-02
						2018-04-18
						2018-04-20
						2018-05-02
						2010-04-20
3	Utanför	Storspov	EN	598305	6725845	2013-04-27
						2013-04-27
						2014-04-13
						2018-04-14
						2009-04-05
						2010-04-10
						2012-04-16
						2013-04-27
						2010-04-29
						2013-05-04
						2017-04-10
						2018-04-24
						2013-04-20
						2013-04-25
						2018-04-16
						2010-04-09
						2010-04-11
						2011-04-09

2021-03-28

2021-100790-0009

3	Utanför	Storspov	EN	598305	6725845	2011-04-10 2012-04-17 2013-04-17 2013-04-25 2013-04-30 2018-04-17 2013-04-29
		Sångsvan	F, P	598305	6725845	2012-03-19 2017-03-18 2017-03-23 2008-04-12 2009-04-03 2013-04-16 2013-04-27 2017-03-14 2017-06-02 2009-04-02 2012-03-13 2013-04-18 2016-06-04 2017-03-15 2013-04-16 2013-04-16 2013-04-20 2013-04-23 2013-05-02 2014-02-25 2016-03-24 2017-03-04 2016-03-22 2018-04-24 2019-06-03 2010-04-03 2013-04-25 2017-03-14 2017-03-13 2009-04-04 2013-04-27 2018-04-24 2019-03-23 2017-03-15
		Sädgås	P	598305	6725845	2016-03-24
		Trana	F, P	598305	6725845	2013-04-17 2019-09-02 2008-04-12 2013-04-18 2018-04-09
4	Innanför	Grönsångare	NT	599177	6725344	2020-06-10*
5	Innanför	Järpe	NT, F, P	599881	6725836	2019-10-19*

* fynd som gjordes under fågelinventeringen 2019 och 2020.

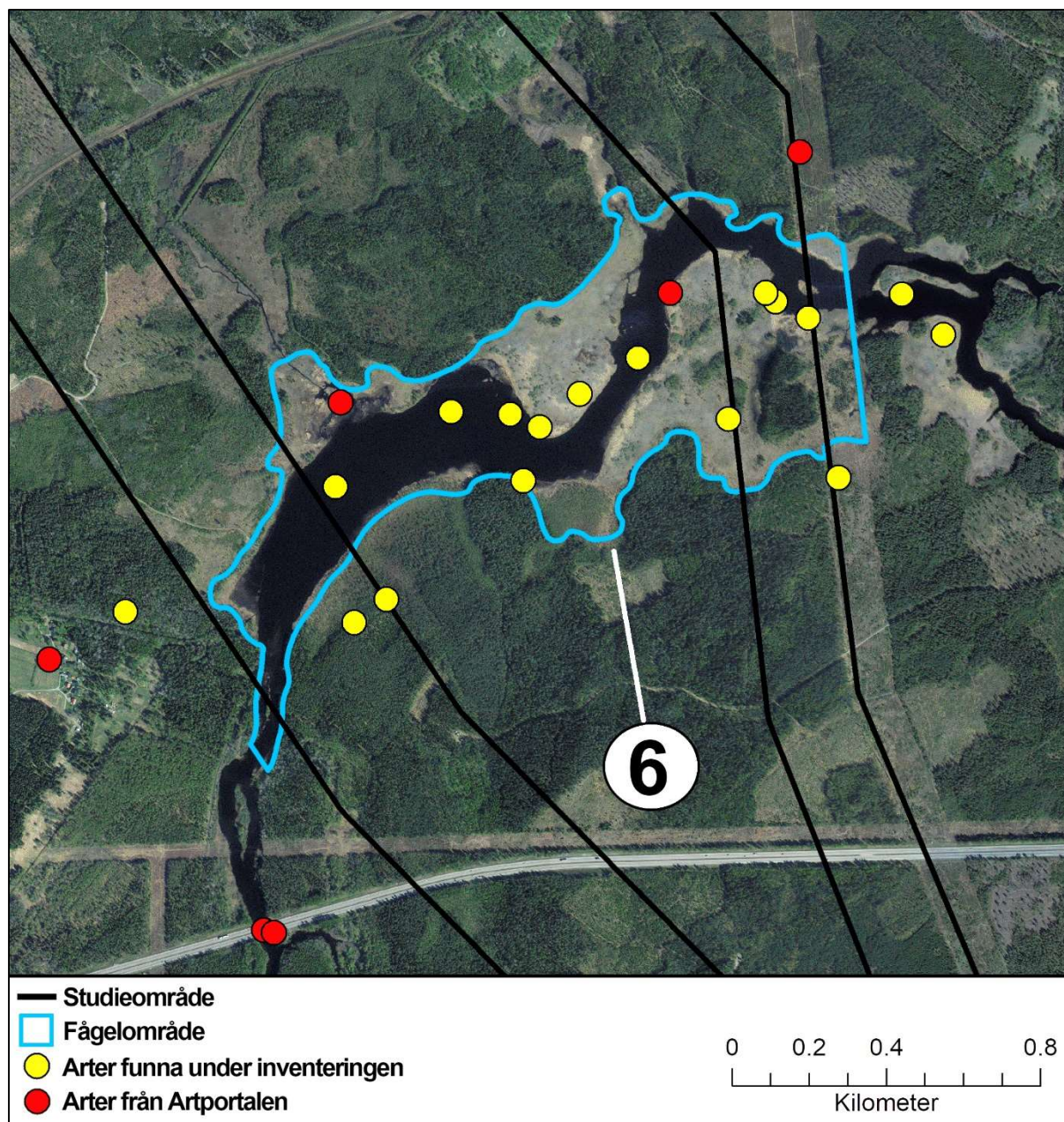
2021-03-28

2021-100790-0009

2021-100790-0009

2021-03-28

Figur 4. Delområde 6 och koordinater för fynd av arter som hittades under inventeringen och arter som inrapporterats på Artportalen.

Fågelområde 6 omfattar en uppdämd del av Gavleån, strax väster om Mackmyra bruk. Ån är här bred och omges av breda vassbälten. Området översvämmas sannolikt vid högvatten och de variationsrika våtmarksmiljöerna erbjuder goda förutsättningar för flertalet vadare, måsfåglar, änder och tättingar. Rovfåglar som brun kärrhök tycks också trivas i detta område och häckningar förekommer med stor sannolikhet.

Under inventeringen sågs tättingar som rörsångare och sävsparv samt måsfåglarna gråtrut och fisktärna. De två tättingarna trivs bra i de översvämmade markerna som täcks av bladvass och viden. Måsfåglarna hittar föda i Gavleån. Havsörn kan också födosöka i detta område, men häckar sannolikt inte här.

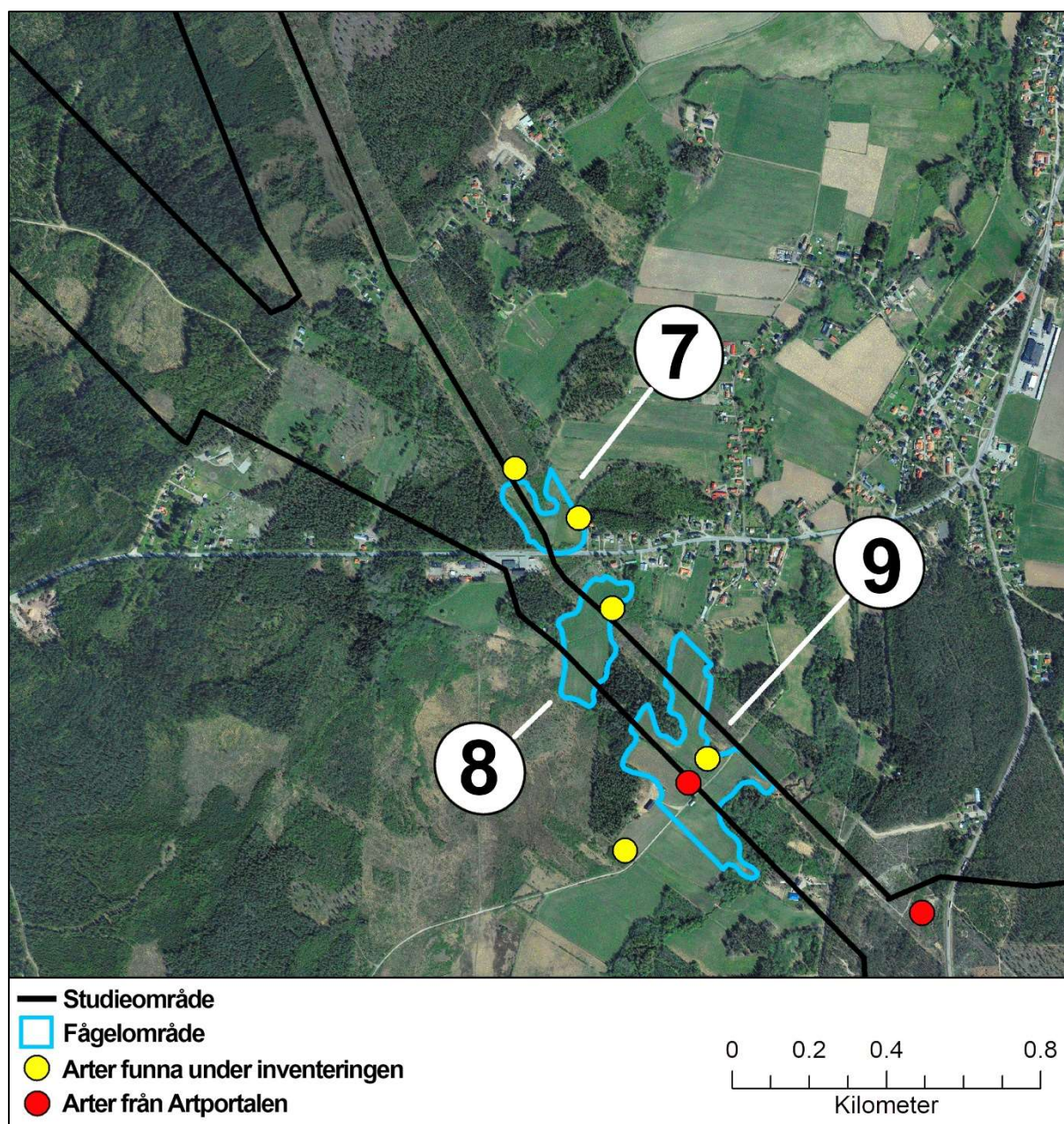
Tabell 2. De fågelfynd som gjordes under inventeringen 2020 samt de fågelfynd som inrapporterats till Artportalen.

Fågelområde	Plats	Artnamn	Kategori	X-koordinat	Y-koordinat	Datum	
6	Innanför	Blå kärrhök	NT, F, P	604778	6724072	2019-04-21	
		Brun kärrhök	F	604778	6724072	2019-07-31	
							2019-04-21
		Buskskvätta	NT	605783	6724029	2020-06-09*	
		Fiskmås	NT	605218	6724041	2020-06-09*	
		Fisktärna	F	604778	6724072	2019-04-21	
				605294	6724008	2020-06-09*	
		Gråtrut	VU	604778	6724072	2019-04-21	
				605633	6724356	2020-01-27	
				605065	6724048	2020-06-09*	
	Havstrut	VU	604764	6723854	2020-06-10		
	Havsörn	NT, F, P	605633	6724356	2020-01-27		
			605251	6723869	2020-06-09*		
	Rördrom	NT, F	604778	6724072	2019-04-21		
	Rörsångare	NT	605905	6724333	2020-06-09*		
	Sångsvan	F, P	605633	6724356	2020-01-27		
	Sävspurv	NT	605991	6724290	2020-06-09*		
			605879	6724356	2020-06-09*		
			605397	6724094	2020-06-09*		
	Tornseglare	EN, P	605549	6724186	2020-06-09*		
Trana	F, P	604778	6724072	2019-04-21			
Utanför	Fisktärna	F	606232	6724352	2020-06-09*		
	Hökuggla	F, P	604580	6722704	2016-12-04		
	Sångsvan	F, P	604605	6722698	2018-01-07		
	Trana	F, P	606340	6724247	2020-06-09*		

* fynd som gjordes under fågelinventeringen 2020.

2021-03-28

2021-100790-0009

Figur 5. Delområdena 7 – 9 och koordinater för fynd av arter som hittades under inventeringen och arter som inrapporterats på Artportalen.

Fågelområdena 7 – 9 ligger sydväst om byn Överhärde och utgörs av åkerlappar i ett större sammanhängande jordbrukslandskap. Under inventeringen 2020 sågs stare i Fågelområde 7 och 8. En gulsparv hittades i Fågelområde 9. De stora andfåglarna sångsvan och sädgås samt trana, som inrapporterats tidigare kan ha varit rastande ungfåglar. Resultatet får anses vara ganska medelmåttigt med tanke på de ganska stora arealerna öppna fält och därmed lämpliga habitat för ungefär samma arter som observerats vid Jädraån.

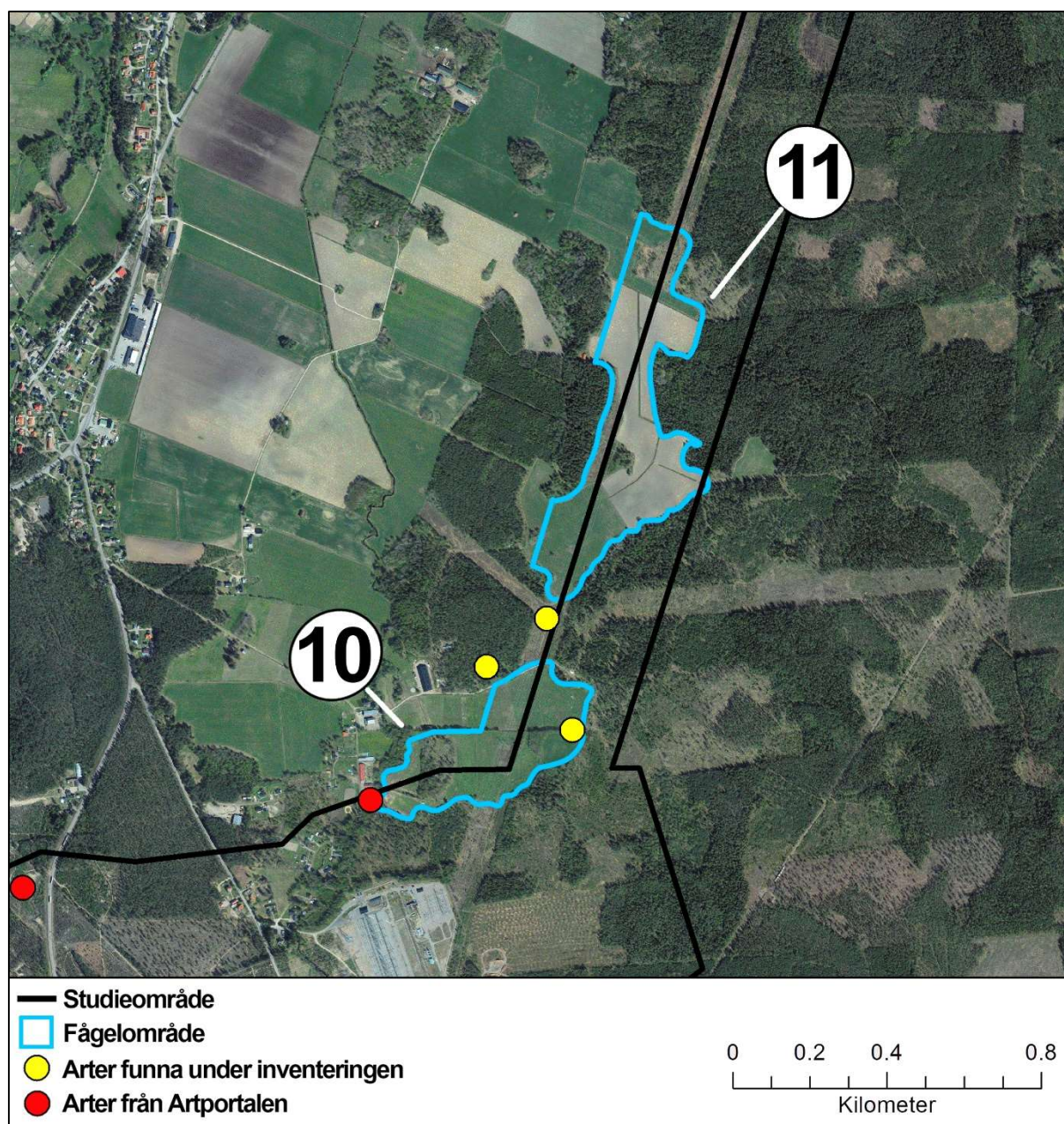
Tabell 3. De fågelfynd som gjordes under inventeringen 2020 samt de fågelfynd som inrapporterats till Artportalen.

Fågelområde	Plats	Artnamn	Kategori	X-koordinat	Y-koordinat	Datum
7	Innanför	Stare	VU	607103	6721511	2020-06-09*
8	Innanför	Stare	VU	607189	6721276	2020-06-09*
9	Innanför	Gråtrut	VU	607386	6720824	2016-04-16
		Gulsparv	NT	607435	6720887	2020-06-09*
		Sångsvan	F, P	607386	6720824	2018-04-15
		Sädgås	P	607386	6720824	2018-04-15
		Trana	F, P	607386	6720824	2016-04-16
						2018-04-15
	Utanför	Ärtsångare	NT	607223	6720649	-

* fynd som gjordes under fågelinventeringen 2020.

2021-03-28

2021-100790-0009

Figur 6. Delområdena 10 – 11 och koordinater för fynd av arter som hittades under inventeringen och arter som inrapporterats på Artportalen.

Fågelområdena 10 – 11 ligger sydost om byn Överhärde och utgörs av åkerlappar som är delvis insprängda i omgivande skogsmark. Under inventeringen 2020 sågs gulspurv och grönsångare i Fågelområde 10. En ensam törnskata sågs i Fågelområde 11. Resultatet får anses vara ganska medelmåttigt med tanke på de ganska stora arealerna öppna fält som finns i det omgivande landskapet. Bristen på fynd i Artportalen kan delvis bero på att området inte besöks av allmänheten och att fälten inte syns från någon större väg.

Tabell 4. De fågelfynd som gjordes under inventeringen 2020

Fågelområde	Plats	Artnamn	Kategori	X-koordinat	Y-koordinat	Datum
10	Innanför	Gulspurv	NT	609415	6720898	2020-06-10*
	Utanför	Grönsångare	NT	609193	6721062	2020-06-10*
11	Innanför	Törnskata	F, P	609349	6721186	2020-06-10*

* fynd som gjordes under fågelinventeringen 2020.

2021-03-28

2021-100790-0009

Figur 7. Delområde 12 och koordinater för fynd av arter som hittades under inventeringen och arter som inrapporterats på Artportalen.

Fågelområde 12 ligger strax öster om Mackmyra och utgörs av åkerlappar som är insprängda i omgivande skogsmark. Under inventeringen 2020 sågs flera gulsparvar i detta område. Från artportalen hittades fynd av kornknarr, sångsvan och trana. Samtliga av fynden är vårfynd och det osannolikt att någon av dessa arter häckar i detta område. Resultatet får anses vara ganska medelmåttigt med tanke på de ganska stora arealerna öppna fält som finns i det omgivande landskapet. Bristen på fynd i Artportalen kan säkerligen även här bero på att området inte besöks av allmänheten och att fälten inte syns från någon större väg.

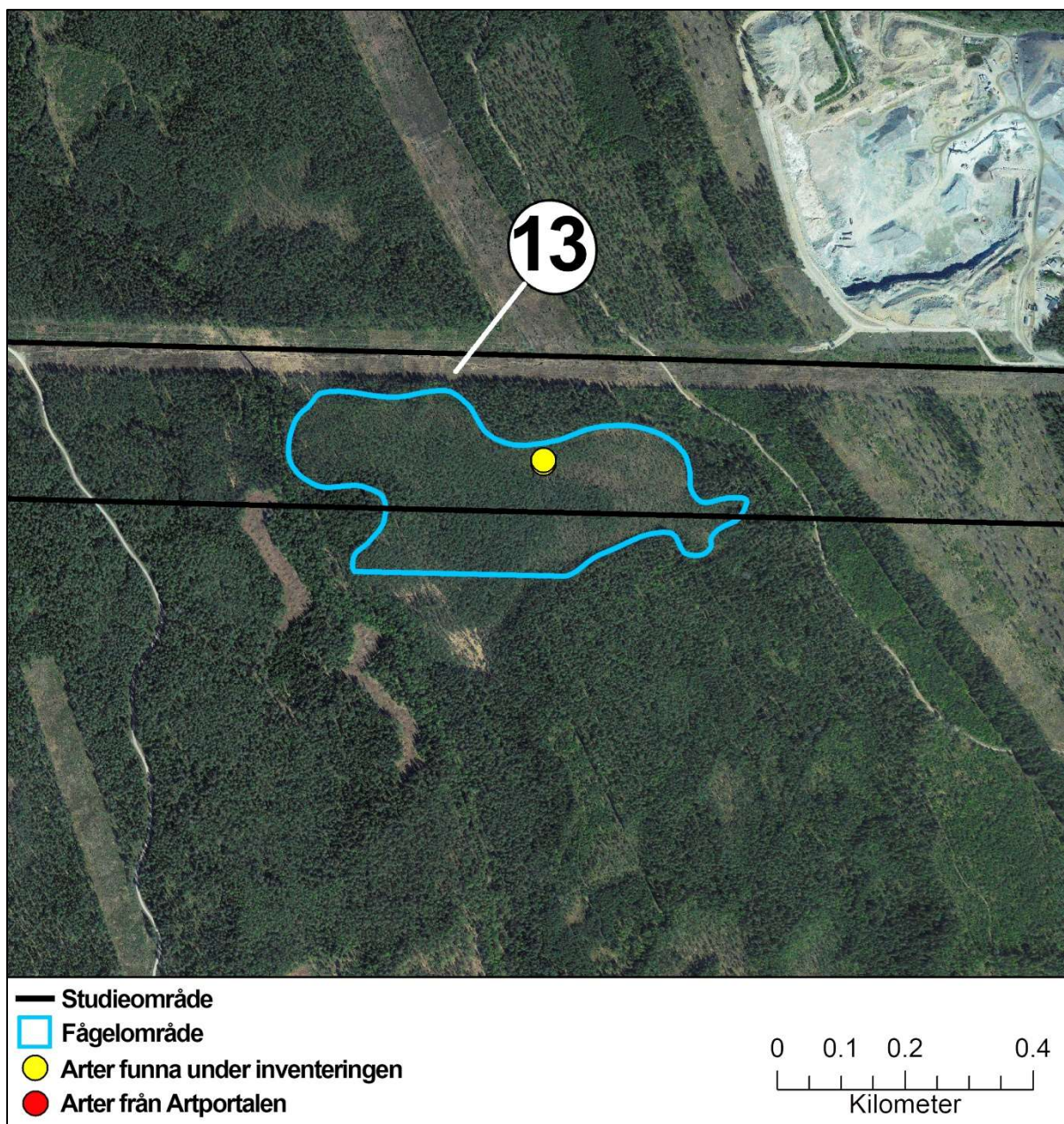
Tabell 5. De fågelfynd som gjordes under inventeringen 2020 samt de fågelfynd som inrapporterats till Artportalen.

Fågelområde	Plats	Artnamn	Kategori	X-koordinat	Y-koordinat	Datum
12	Innanför	Gulspurv	NT	610159	6723179	2020-06-10*
		Kornknarr	NT, F	610024	6723239	2008-05-29 2008-05-31
		Sångsvan	F, P	610024	6723239	2016-04-08
	Utanför	Trana	F, P	610024	6723239	2016-04-08
		Gulspurv	NT	610026	6723632	2020-06-10*
				610256	6723446	2020-06-10*

* fynd som gjordes under fågelinventeringen 2020.

2021-03-28

2021-100790-0009

Figur 8. Delområde 13 och koordinater för fynd av arter som hittades under inventeringen och arter som inrapporterats på Artportalen.

Fågelområde 13 är ett litet våtmarksområde med namnet Bromsmuren. Området ligger norr om Sälgsjön intill en bergtäkt. Under inventeringen i oktober 2019 stöttes en tjäderhöna i kanten av området. Skogsområdet har en tämligen typisk karaktär för tjäderspelplatser med gles, gammal tallskog och låg undervegetation. Då inventeringen utfördes på hösten, helt utanför speltid, går det inte direkt att säga om området verkligen är en tjäderspelplats. För att utvärdera detta krävs ytterligare inventering.

Tabell 6. De fågelfynd som gjordes under inventeringen 2019.

Fågelområde	Plats	Artnamn	Kategori	X-koordinat	Y-koordinat	Datum
13	Innanför	Tjäder	F, P	614163	6722944	2019-10-18*

* fynd som gjordes under fågelinventeringen 2019.

2021-03-28

2021-100790-0009

3.2 ÖVRIGA FYND AV FÅGELARTER

Tabell 7. De fågelfynd som gjorts på längre avstånd från de avgränsade fågelområdena och som inrapporterats till Artportalen.

Område	Artnamn	Kategori	X-koordinat	Y-koordinat	Datum
Väster om Fågelområde 1	Duvhök	NT	595482	6723979	2019-03-27
	Lappuggla	VU, F, P	595379	6723959	2018-03-21
			595379	6723959	2018-03-24
			595379	6723959	2018-03-23
			595379	6723959	2018-03-21
			595379	6723959	2018-03-27
	Slaguggla	NT, F, P	595379	6723959	2003-11-29
			595379	6723959	2018-10-17
	Tjäder	F, P	595379	6723959	2017-05-10
			595379	6723959	2017-07-08
Västbyggeby fåbodar	Bivränk	F, P	604388	6727118	2017-08-04
	Jorduggla	F, P	603993	6727798	2015-06-07
	Järpe	NT, F, P	602579	6727077	2019-02-12
	Kornknarr	NT, F	604388	6727118	2015-06-04
			604388	6727118	2017-05-13
	Orre	F, P	604388	6727118	2006-04-16
			602579	6727077	2008-03-22
			604388	6727118	2017-05-11
			604388	6727118	2017-05-12
	Slaguggla	NT, F, P	602579	6727077	2016-09-13
602579			6727077	2016-02-09	
Tjäder	F, P	602579	6727077	2016-02-09	
		602579	6727077	2019-02-12	
Norr om Fågelområde 6	Duvhök	NT	605772	6725197	1982-09-07
	Fjällvråk	NT, P	605772	6725197	1982-09-07
	Havsörn	NT, F, P	603888	6724715	2018-02-20
			603888	6724715	2018-04-10
Sångsvan	F, P	605181	6725151	2015-05-24	
Rörberg	Bivränk	F, P	608086	6719409	2006-08-15
			607877	6719814	2009-05-24
	Blå kärrhök	NT, F, P	608086	6719409	2008-08-23
			608086	6719409	2012-05-11
			608086	6719409	2013-05-19
	Duvhök	NT	608086	6719409	1991-11-07
	Fiskgjuse	F, P	607877	6719814	2006-04-22
			608086	6719409	2010-08-04
	Fjällvråk	NT, P	607877	6719814	2006-04-12
	Gråtrut	VU	607877	6719814	2009-04-11
	Havsörn	NT, F, P	607877	6719814	2009-04-10
			608086	6719409	2014-08-07
	Jorduggla	F, P	607877	6719814	2012-05-06
	Järpe	NT, F, P	608086	6719409	2004-04-29
	Kornknarr	NT, F	608086	6719409	2013-05-19
	Orre	F, P	608086	6719409	2005-05-14
	Röd glada	F, P	608086	6719409	2018-07-16
	Storspov	EN	607877	6719814	2007-04-15
			608086	6719409	2016-05-14
			608086	6719409	1996-04-14
Sångsvan	F, P	607877	6719814	2011-03-09	
		607877	6719814	2007-03-25	
Sädgås	P	607877	6719814	2007-03-25	
Trana	F, P	608086	6719409	2008-04-06	
		608086	6719409	2005-05-14	
		607877	6719814	2009-04-11	
		607877	6719814	2011-05-16	
		607877	6719814	2005-04-09	
		608086	6719409	2010-04-03	

2021-03-28

2021-100790-0009

Under förberedelserna för denna studie identifierades 15 potentiella fågelområden. Efter inventeringen visade det sig att 13 av dessa i varierande grad var av vikt för fågellivet. Till största del är dessa värden kopplade till de stora öppna fälten norr om Sandviken där flertalet stora andfåglar och vadare hittats. Sådana fält finns även runt Mackmyra, men med mindre fynd av olika intressanta fågelarter. Vid passagen över Gavleån finns en större våtmark med en större öppen vattenspegel samt stora översvåmningsmarker med höga bårder av bladvass, viden och kaveldun. Längst i öster finns en skogbevuxen våtmark som kanske håller ett tjäderspel.

Fälten norr om Sandviken (Fågelområde 1 – 5), längs Jädraån, hyser ett rikt fågelliv. Anledningen till detta beror sannolikt på att området svämmar över efter stora regn och vid snösmältning. Detta skapar stora grunda vattenspeglar ute på fälten, där vadare och ånder samlas. Speciellt översvåmningsdrabbade delar hittas på Sunnanängen, där Jädraån kröker 180 grader och väster om golfbanan, norr om Östanbyn. På ortofoton tagna efter högvatten syns här stora vattenspeglar ute på fälten. Runt Fiskängstjärnen, söder om Sunnanängen finns också ett stort område som översvämmas och därmed skapas ett stort område med viktiga habitat för olika våtmarksfåglar. Detta avspeglas på det stora antalet fynd av arter som sångsvan, trana och storspov. Och med stora mängder bytesfåglar kommer rovfågarna. Här kan nämnas duvhök och kungsörn. Även arter som i huvudsak livnär sig på gnagare har setts i detta område, till exempel lappuggla, blå kärrhök och fjällvråk. Föga förvånande är brun kärrhök den vanligaste rovfågeln i området. Arten både häckar och födosöker i våtmarksområden och detta område erbjuder både häckningshabitat och goda jaktmarker. Väster om Fågelområde 1 finns fler fynd av duvhök, lappuggla, slaguggla och tjäder – samma arter som setts inom Fågelområde 1 – 5.

Under framtagandet av miljökonsekvensbeskrivning, bör man utreda om det är nödvändigt att sätta upp fågelavvisare vid passage med luftledning över dessa fågelområden. Speciellt med tanke på att området tycks nyttjas av ett stort antal större andfåglar och rovfåglar, som har svårt att hinna väja för ledningar.

Vid passagen över Gavleån (Fågelområde 6) finns som tidigare sagts stora översvåmmade marker med bladvass och kaveldun samt annan risig och tät vegetation. Markerna runt omkring utgörs också delvis av risiga sumpskogar. Denna typ av habitat drar till sig ett antal naturvårdsintressanta fågelarter. Bland de som setts under inventeringen och även har inrapporterats till Artportalen finns sävsparv, rörsångare och busksvätta. I denna typ av habitat häckar även trana och järpe. 2019 hördes även rördrom i området. Än om arten inte för närvarande häckar i området så erbjuder de täta bladvassarna fina jaktmarker. Ute på den öppna vattenspegeln och i vasskanterna jagar fiskmås och fisktärna samt gråtrut. Även i detta område har man sett brun kärrhök och i vassbältet finns förutsättningar för att arten nu, eller på sikt kan häcka. Norr om Gavleån och vidare upp mot Västbyggeby fåbodan finns flertalet fynd av olika skogslevande fågelarter (Tabell 7). Här kan speciellt nämnas järpe, orre, bivråk och slaguggla.

Vid passagen över Gavleån och vid vassbårderna runt denna bör det utredas om uppsättande av fågelavvisare är nödvändigt. Flera av arterna är sådana arter som rör sig på låg höjd längs åar och andra större vattendrag i jakt på föda. Ätminstone de större arterna som gråtrut och trana har svårt att väja för ledningar och kan lätt förolyckas.

De stora fälten runt Mackmyra (Fågelområde 7 – 12) tycks dra till sig färre fåglar än fälten norr om Sandviken. Förklaringen till detta kan vara att området inte översvämmas på samma sätt som markerna längs Jädraån. Det skulle även kunna förklaras av att de delar som inventerats längs den planerade ledningen inte är lika lätta att skanna av för förbipasserande fågelskådare. Därmed också färre fynd på Artportalen. Med hänsyn till det som tidigare sagts om de våta markerna runt Jädraån görs i denna studie bedömningen att de öppna markerna runt Mackmyra erbjuder sämre förhållanden och därmed hyser färre fåglar än markerna runt Jädraån. Trots att det finns betydligt färre fynd av naturvårdsintressanta fåglar på de öppna fälten runt Mackmyra så är det ändå ett par arter som inte hittats runt Jädraån, nämligen törnskata och ärtsångare. Törnskata är både upptagen i Fågeldirektivets bilaga 1 och prioriterad i Skogsvårdslagen. Ärtsångare är nära hotad i rödlistan. Söder om Fågelområde 7 – 9 finns ett antal fynd av olika fågelarter som trivs i öppna landskap, våtmarker och fält (se Rörberg i Tabell 7). Här kan nämnas blå- och brun kärrhök, jorduggla, storspov och rastande trana, sädgås och sångsvan. I området finns även fynd av arter som är knutna till skogsmiljöer. Även fiskgjuse och havsörn har setts i detta område.

Bland de arter som riskerar ledningskollision finns duvhök, havsörn, fiskgjuse, sångsvan, sädgås och trana. Det bör även i detta område, under framtagandet av miljökonsekvensbeskrivning, utredas var och om fågelavvisare är nödvändigt i detta område.

Under naturvärdesinventeringen hösten 2019 sågs tjäder inom den lilla trädbevuxna våtmarken i Fågelområde 13. Tidpunkten för denna inventering låg helt utanför speltiden för tjäder och det går inte utifrån dessa resultat att avgöra om platsen hyser ett årligen återkommande tjäderspel. För att avgöra detta krävs ytterligare inventering.

2021-03-28

2021-100790-0009

5

REFERENSER

Artportalen, (2020). *Uttag av fåglar i artportalen*

Gärdenfors, U. (2015). *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken SLU, Uppsala

2021-03-28

2021-100790-0009

2021-03-28

2021-100790-0009

BESTÄLLARE Vattenfall Eldistribution AB

UPPDRAG 15005072 – 001

UTFÖRARE Sweco
Umeå miljö

ANSVARIG Johanna Fransila

INVENTERING Elias Forsberg och Jon Andersson

RAPPORT Jon Andersson

